

Nusret Fişek Halk Sağlığı Hizmet Ödülü, 2023, TTB, Ankara

TTB'nin Sayın İkinci Başkanı, Nusret Fişek Enstitüsünün, Fişek Ailesinin Değerli Temsilcileri, Halk Sağlığı Uzmanları Derneğinin Sayın Genel Sekreteri, Merkez Konseyi Üyeleri, Değerli Hocalarım, Meslektaşlarım, Konuklar, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Cumhuriyet Aydını, Halk Sağlığı Önderi Nusret Hocamızı rahmet ve minnetle anıyorum.

1990 Şubat'ında HS uzmanlık eğitimine başladım. Ne yazık ki, uzmanlık eğitimim sırasında Nusret Hocayı hiç görmedim. Uzmanlık eğitimim sırasında TTB Halk Sağlığı Kolunun ve Varlık evindeki Çalışma Ortamı toplantılarına sık katıldım. Nusret Hocanın öğrencileri hocalarımdan, akranlarımdan çok şey öğrendim.

"Tek saz dönemi geçti. Şimdi orkestra zamanıdır!" Nusret Hoca, sağlık hizmetlerindeki gelişimi-yönelimi bu şekilde tarif eder. Aldığım ödülün arkasında 39 yılını tamamladığım hekimliğimin yanı sıra, hekimlik eğitiminden bu yana birlikte yürümeyi sürdürdüğüm, halka ve mesleğe adanmışlığı birlikte öğrendiğim okul arkadaşlarımdan, aşlamayı beraber yaptığım ebelerimin, sağlık memurlarımdan, ekip arkadaşı olduğum meslektaşlarımdan, zorluklara direnç gösterirken güç aldığım, zor duruma düştüğümde kapısını çaldığım Tabip Odalarımdan, TTB'nin, danıştığım-dertleştiğim hocalarımdan, zaman ve enerjimi kimi zaman esirgediğim sevgili eşim, yol arkadaşım, sponsorum, Prof. Dr. Sevgi Eskiocak'ın ve biricik kızımın anlayışlarının, desteklerinin olduğunu, beni ödüle aday gösteren GKTO'na -başkanımız Prof. Dr. Mehmet Yılmaz Hocamın şahsında-, adaylığım için yüreklandiren Prof. Dr. Necdet Aytaç Hocama minnetimi bilgilerinize sunuyorum.

Hayatın zorluklarıyla **içinde bulunduğum gerçekliğe boyun eğmemeyi** rahmetli Babamın azminden, **herkese iyilik dilemeği, diğerkamılığı**, çocuklarının sağ ve sağlıklı kalmaları için dualarını, bizimle birlikte herkesin çocuklarına koruma dilekleriyle bitiren rahmetli Annemden öğrendim. Mekanları cennette rahat uyunlar!

Antakya'da doğdum. Çokkültürlü, farklı etnik, dini grupların bir arada barış içinde yaşadığı Antakya'da büyüdüm. Okudum. **Farklılığa saygıyı ve sevgiyi, dayanışmayı**, ailemden, insanîyetleri birbirine benzeyen hemşerilerimden öğrendim.

1985'te, Ulusal Aşı Kampanyasında Sağlık Grup Başkanına yardımcı olarak görevlendirildim. **İşin peşinde koşmayı, ekip olmayı, grup dinamiklerini, iyi işler yapmada coşkunun enerjisi ve dayanışmayı çoğaltıcı etkisini, harcanan emeğin, koruyucu hizmetin, hedefi başarmanın hazzını öğrendim.** Çağatay Güler Hocamın Bir çocuk ölünce boğmacadan, ya da kızamıktan dizeleriyle başlayan, yapmamız gereken konusunda kendimizi sorgulatan şiirinden güç aldım, güç verdim.

Hekim olmam, ailemin gereksindiği kimi kritik sağlık hizmetlerine parasız erişmemi sağladı. Bizi hayatta tuttu. Prematür ölüm travmasını yaşamadım. **Aidiyet duygum güçlendi.** Borçlandım.

Asistanlığım 6 ayında Çağatay Güler Hocamın sorumluluğunda 2.GES'ne katıldım. Zonguldak'ta madende kaza geçirdim. Kendime geldiğimde, Hocamın, arkadaşlarımdan gözlerindeki endişeyi, beni kurtaran madencilerin gözlerindeki, yüzlerindeki sevinci gördüm. **Aidiyet duygum güçlendi.** **Borçlandım.**

1993 Şubat'ında uzman oldum. Derhal kurumla ilişkim kesildi. İşsiz kaldım. **İşsizlerin sağlıklı olamayacağını öğrendim.**

Samsun Sağlık Müdürü kıdemlimdi. Atanmamı kolaylaştırdı. Müdürümüz, Cihad Dünder, Yardımcısı Hasan Hamzaçebi. Uzmanlık tezim bağışıklama ile ilgiliydi. Bağışıklama ile ilgili öğrendiklerimi cesurca uygulama imkanı sağladılar. Destek oldular. Minnet duyuyorum. YD tetanozu eliminasyon programının

5 dozluk aşılmasını, yenidoğan ölümü sürveyansını 1994'te; Kızamık aşısının okulda ikinci dozunu 1995'te yapmaya başladık. SB Bulaşıcı hastalıklar dairesi başkanlığında, Halk Sağlığı Uzmanları, doktora öğrencileri, iyi yetişmiş pratisyen hekimler vardı. Alandan ilettiğimiz yeni uygulamalara destek oldular. Ülkeye yaydılar. **Varolan koşullarla kendini sınırlamamayı, yapılması gereken işin üstüne gidebilmeyi, ekip çalışmasını, dayanışmayı ve vazgeçmemeyi öğrendim.**

Ana Çocuk Sağlığı Aile Planlaması Hizmetleri Genel Müdürümüz Prof.Dr.Ayşe Akın Hocamız idi. - ÜS Durum analizi çalışması ile durum saptama çalışmasını ve mevcut durumun içler acısı halini, Doğum ve Çocuk bakım evinde AP kliniğini geliştirmenin yüz güldürücü sonuçlarını gördük. **Bilimsel araştırmanın yönetim sürecinde kullanımını öğrendim.**

Çocuk felcine yönelik Ulusal aşı günlerinde bir hafta içinde 5 yaşından küçük çocukları ağızdan polio aşısıyla aşılama görevimiz oldu. Benzin, araç, kumanya, afiş,.. kaynak sağlamada yetersizliği gördük. Sosyal mobilizasyon kavramı ile tanıştık. Belediyeden, özel sektörden, STK'ndan yardım istedik. **Halkın sağlığı için, uhulet ve suhuletle çalışmayı, yardım isteme ve kabul etmeyi, yakınmak yerine, mevcut durumda olası en uygun çözümü bulmak ve görevi yerine getirmeyi öğrendim.** Nasıl başardığımızı konuşmak hala iyi geliyor.

Trakya Üni TF HSABD için halk sağlığına adanmış, misyoner bir çalışma aradığını çevresiyle paylaşan Ahmet Saltık hocamın çağrısı ile Akademiye geçtim. Şükranlarımı sunuyorum. Edirne'de 25 yıl çalıştım. İlk yıllarda şaka yollu da olsa Sağlık Müdürlüğüne ayırdığım zamanın çokluğu sorgulandı. Aile Hekimliği uygulamasıyla birlikte mesafe açıldı, COVID-19 Pandemisinde tekrar il yönetiminde çalıştım.

Edirne'nin AÇS açısından sağlık durumunun iyiliğini tartışırken birikim alanımda majör değişiklikten- **konfor alanımın dışına çıkmaktan-** Romanların varlığıyla kurtuldum. !996'da Romanları çalışmaya başladık, roman olmayanlara göre ana çocuk sağlığı hizmetlerinden yararlanmada eşitsizliklerini saptadıktan sonra daha da yoğunlaştık. Çok çalışma- çok tez, bulgularımız ve emeğimize karşın etkinin azlığını gördüm. **Etnisite kaynaklı dezavantajlı oluşu görünür kılmanın önemini, gerekliliğini ancak yeterli olmadığını, sağlığın toplumsal belirleyicilerini öğrendim.**

Avrupa çocuk felcinin eradikasyonu için Türkiye'yi bekliyordu. Sorunlu illerimize müdahale tasarlayan bakanlık, İl Aşı sorumlusu olarak çalışma performansımı anımsayarak katkı istedi. 1998-2001 arasında GBP ve UAG konularında stratejik plan hazırlığına, il yöneticilerinin eğitimlerine katıldım, Ağrı, Iğdır (GBP-UAG) Diyarbakır ve İstanbul'da UAG yönetim süreçlerine Merkez Koordinatörü olarak Sağlık Bakanlığı ekibiyle çalıştım. Son polio vakası AFP sürveyansını işler kılmak için Oya Zeren Afşar ve Birhan Altay ile emek harcadığımız Ağrı'dan çıktı. AFP bildirimini yapana Edirne'den söz verdiğim ödülü gönderdim. Çocuk felcinin eradikasyonuna profesyonel katkının hazzını yaşadım. **Çocukların aşı ile önlenebilir hastalıklardan arı bir ortamda doğup büyüme haklarını gerçekleştiren ekibin bir üyesi olma mutluluğunu yaşadım.** Öğrencilerime anlatacak çok hikayem oldu.

2000 Kasım'ında Doçent oldum. 2001'de TEA Dalımız kuruldu. Tıp Eğitimini geliştirme çalışmalarına başladık. Fakültenin tüm bileşenleriyle yürüttüğümüz yoğun çalışma Rektörlük seçimlerinde kaybedenin atanmasıyla çöpe atıldı. Fakültemizde değersizleştirildik. Ancak Tıp Eğitiminde dönüşüm, gelişim güçlenerek sürdü. 2010 yılında TEPDAD Değerlendirici eğitimlerine katıldım. Bu alanda önce değerlendirme ve ziyaret ekibinde, 2007'den sonra UTEAK panelinde çalışmaya devam devam etme imkanı buldum. Tıp eğitimine ayırdığım zaman ve enerjinin Halk sağlığı için kayıp olduğunu değerlendiren meslektaşlarım oldu. Tıp eğitimini Halk Sağlığı konusu olarak gören Nusret Hocamızın öngörüsü bugün **Sosyal Güvenilir Tıp fakültesi** olarak kavramsallaştı. 25 yıl çalıştığım fakültemin akreditasyonuna TEAD başkanı olarak katkıda bulundum. Tıp eğitimin alanında ufuk açıcı çalışmaları ve bana destekleri için İskender Sayek hocama şükranlarımı sunuyorum.

Pandemik İnfluenza Ulusal Hazırlık Planı hazırlığına katkıda bulundum. Domuz Gribi pandemisinin yönetimi sürecinde planlamanın, yönetimlerin politik istek ve kararlılığı olmadıkça raflarda kalışını, **infodemi**yi, **sağlıkta dönüşümün birinci basamaktaki yıkıcı etkisini**, **yönetici kuruma güvensizliği**, **aşı üretiminin stratejik ve yaşamsal değerini** öğrendim. TTB'nin halkın sağlığını koruma mücadelesinin içinde yer alma onurunu yaşadım.

COVID-19 pandemisinde ilde yönetim sürecine katkısı, yerel idare ile çalışmayı deneyimledim. Yaşama ve yaşatma mücadelesini bu denli somut hissettiğim olmamıştı. HASUDER Corona Görev Grubunda, aynı amaç için çalışanların **disiplinli gönüllülüğünü**, profesyonel emeğin değerini, orkestra ahengini, yaşadım. Belirsizliğin beslediği infodemi, hastalığın ve yaşamın acımasızca ticarileştirilmesini önlemede gücün yetmezliğine aldırmandan yaşama yaşatma mücadelesinin anlam kazandığını neredeyse tümüyle durdurabildiğimiz COVID-19 nedeni sağlık çalışanı ölümlerinde açıkça gördüm. Aylarca her gün yayınladığımız Korona postası, sağlık çalışanına aşı bilgi notları, COVID-19 güncel durum raporları, TTB-Aşı Çalışma Grubu ve Pandemi Çalışma Grubu raporları ile aşılınmayı-korunmayı teşvik ile azalmasına katkıda bulunduğum fazladan ölümlerden dolayı **üstüme düşeni yapma gayretinin memnuniyetini** yaşıyorum.

2018 yılında kurduğumuz TTB Aşı Çalışma Grubu bağışıklama hizmetleriyle ilgili birçok güncel soruya yanıt üretti, aşı reddini besleyen yayınlara karşı bilgilendirme notları, antitezler yayınladı. Bağışıklama için güçbirliği platformunun kurucu ögesi oldu. Modern tıbbın en önemli araçlarından birinin, aşılardan savunulması gereksinimi duyulmasının verdiği acıya karşın, güvenli bir bilgi kaynağı olma sürecinin başındayız, önümüzde cömertçe paylaşmamız gereken profesyonel bilgi ve emek gereksinimi var.

Trakya'da ekosisteme yoğunlaşan saldırıya karşı çevre koruma mücadelesi, benim konfor alanım dışında profesyonel emek harcamamı zorunlu kıldı. Birikiminin güvenli alanından çıkmak zorunda kaldım. Ergene raporu hazırlama görevini kabul ile başlayan bu süreç, Trakya Platformu Bilim Kurulu üyesi olarak, yaşadığımız ekosistemi koruma mücadelesine çok sayıda kazanımla sonuçlanan akademik odalardan, kent örgütlerinden kollektif emek, birlikte öğrenme ve dayanışma deneyimi yaşattı. Bu mücadelede rektörlük döneminde yaptırdığı master plan ile Ergene Havzasını koruma alan Prof.Dr.Osman İnci'ye, Akademik bilgi üretimi ve paylaşımında çalışma arkadaşım Prof.Dr.Faruk Yorulmaz'a, hukuk mücadelesinde yol göstericiliği ve pratiğiyle Av.Bülent Kaçar'a, adını anmadığım, bu mücadelenin tüm diğer bileşenlerine, dayanışmaya şükranlarımı iletiyorum.

TTB HSK'na ilk gezici eğitim seminerinden sonra katıldım. Üye, yürütme Kurulu üyesi ve Başkan olarak çalışım. Olağan Dışı Durumlarda Sağlık Hizmetleri Koluna 1999 Marmara depreminden sonra katıldım. Birçok kurs yaptık. Bilgi dokümanı hazırladık. Tabip Odalarında, YK üyeliği, Genel Sekreterlik, başkanlık yaptım. Bu süreçte örgütümden çok şey öğrendim. Minnettarım.

Deprem memleketimi acılarına dönüştürdü. Kurtarılmayanların, işsiz, evsiz kalanların, kayıplarıyla yoksullaşanların, halen insana yaraşır bir evde barınma hakkına erişemeyenlerin acılarının ağırlığı boynumuzu geren ipe dönüştü. TTB 34.GES'nde Hatay, Gaziantep, Adıyaman ve Maraş'ta incelemeler yaptık. Raporumuzu tamamlamaya çalışıyoruz. En kısa sürede paylaşacağız. Ancak, buradan Halkımıza, Akademik meslek odalarına (tabip odalarına, Mimar ve Mühendislik Odalarına, barolara) Üniversitelere sivil toplum örgütlerine çağrıda bulunmak istiyorum. İllerinizin Afet Risk Azaltma planlarını, Afete Müdahale Planlarını inceleyecek bir çalışma yürütünüz. Planları raf öğeleri olmaktan çıkarınız. Yaşamda karşılıklarına bakınız. Tartışınız. Düzeltme- geliştirme çabalarından vazgeçmeyiniz. Bu çabayı, yaşama ve yaşatma mücadelenin en önemli öğelerinden biri olarak görünüz. Yaşama ve afetlere dirençli yaşam alanları mücadelesini büyütünüz.

Hatay, hala ölüme yakın, ölümlle yaşam arasında, agonide. Güzelim, kardeşlik şehrimizin, Antakya'nın, Samandağ'ın, Harbiye'nin, Arsuz'un, Hatay'ın yıkımında, ölümünde payı olanlar sonsuza kadar başını öne eğip sussun, Tanrısından af dilesin!

Hatay'da hala

"kutsal meşe ağacı paramparça
çocuklar paramparça
gençler paramparça
kadınlar paramparça
erkekler paramparça
yaşlılar paramparça
gökkuşağı paramparça
her şey paramparça: viva la muerta adına"¹

Mesleğimi, yaşamak ve yaşatmak mücadelesi olarak gördüm. "Kadırganın en yaman levendi"¹ ben değildim ancak, konfor alanımın sınırlarını hep zorladım. Birlikte mücadelenin, dayanışmanın direnme gücünü arttırdığını gördüm hep birlikte. Yaşamın düşmanları hep daha güçlüydü. Hırpalanacağımı bile bile mücadeleden kaçınmadım. Halk sağlığı uzmanı olarak kendimi gerçekleştirmemde rol modellerime (Necati Dedeoğlu, Ayşe Akın, Çağatay Güler, İskender Sayek hocalarıma), eleştirel okumaları, katkılarıyla çalışma arkadaşlarıma (Mehmet Zencir, Şevkat Bahar Özvarış, Nilay Etiler, Tayyar Şaşmaz, Dilek Aslan, Levent Akın, Mestan Emek, Pınar Okyay), öğrencilerime (Burcu Tokuç, Gamze Varol, Önder Porsuk, Esin Seçgin Sayhan, Bahar Marangoz), ortak çalışma yürüttüğümüz ancak henüz yüzyüze görüşme fırsatı bulamadığım meslektaşlarıma, kendimi iyi hissettiren danışanlarıma, birlikte çalıştığım TTB MK üyelerine, Ankara Tıptan bu yana süren dostluğumuzu meslektaş olarak da güçlendirdiğimiz Doç.Dr.Seval Alkoy ve Prof.Dr.Meltem Çöl'e, hayatta olduğu gibi, akademide de en büyük desteğim sevgili eşime, hayatımın anlamı biricik kızına şükranlarımı sunuyorum.

Prof.Dr.Muzaffer Eskiocak
03 Kasım 2023,
TTB, Ankara

1. Tuğrul Asi Balkar, Biriken